

ματος καὶ ἐντεῦθεν, ἐνῶ οἱ νομοθέται ἡμῶν ἐφιλοτιμήθησαν νὰ πλουτίσωσι τὴν ἑλληνικὴν πολιτείαν δι' ἀπειρίας Νόμων — ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον φύσεως πολιτικῆς, — οὐδεμίαν νομοθετικὴν πρόνοιαν ἔλαβον δυστυχῶς περὶ ποινικῶν φυλακῶν καὶ εἰσαγωγῆς ἀνθρωπινωτέρου σωφρονιστικοῦ συστήματος. Οἱ πολιτικοὶ Νόμοι, ὡς ρυθμίζοντες ἐν τινι κοινωνίᾳ τὰς σχέσεις τὰς συμφεροντολογικὰς τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους, ἔχουσιν ἀναντιρρήτως τὴν σπουδαιότητά των, καὶ τινὰ σκοπὸν καθολικὸν τῆς τάξεως, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ὅποια δύναται νὰ εἶνε ἡ σπουδαιότης αὐτῶν αὕτη παραβαλλομένη πρὸς πᾶν ὅ,τι θίγει τὴν ἡμετέραν τιμὴν, τὴν ἐλευθερίαν, αὐτὴν τὴν ζωὴν μας ;

Ἐξ ὅλων τῶν νόμων δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς ἐξασκῶν ἐπίδρασιν ἀμεσώτεραν ἐπὶ τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν ἰδεῶν, ἐκτὸς τῶν ποινικῶν νόμων. Ἡ ἐφαρμογὴ τούτων ἐπομένως, καὶ ἡ ἐκτέλεσις ποινικῶν ἀποφάσεων, ἡ ἀπότισις τουτέστι τῆς ἐπιβαλλομένης ἐκάστοτε τῷ ἐγκληματῆσαντι ποινῆς, ὁ τόπος, ὁ χρόνος καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποτίσεως αὐτῆς, ἡ ἀνόρθωσις τοῦ προσβληθέντος δικαιώματος, καὶ ἐκείνου ὅστις προσέβαλεν αὐτό, ἀποτελοῦσι ζητήματα ὑψίστου κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὀφείλοντα νὰ προκαλέσωσι τὴν σύντακτον προσοχὴν καὶ τὰς ἐμβριθεῖς ἀποφάσεις τοῦ τε νομοθετικοῦ σώματος καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς.

Ἄς στειρεύσωσιν, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶνε ἀνθρωπίνως δυνατόν, τὰς πηγὰς ἐνθα ἀναγεῖται τὸ μαστίζον τὴν κοινωνίαν μας ἔγκλημα, διὰ καταλλήλων νομοθετικῶν μέτρων. Ἄς ἐντείνωσι καὶ διπλασιάσωσι τὰς προσπάθειάς των, διότι τὸ νόσημα ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ ἀποτελοῦν ἐξαίρεσιν, ἐδημιούργησε δὲ κατάστασιν ἐπιδημικὴν λίαν ἐπικίνδυνον οὐ μόνον διὰ τὴν κοινωνίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πολιτείαν αὐτήν.

Εὐστράτ. Ἰωαννίδης.

ΜΗ ΤΗΝ ΒΑΛΗΣ ΝΗΣΤΕΙΑ....

Ἄν τὸ θυμᾶμαι ; λές κ' εἶνε σήμερα — ἀρχίνησε νὰ λέη — ἂν κ' εἶνε ἡ σκοτεινότερη ἐνθύμησι ποῦ πέρ' ἀπ' αὐτὴ σταματάει τὸ θυμητικὸ μου.

Ἦμουν μικρός, πλεῖον μικρός κ' ἡ ἀδερφοῦλά μου ἡ Κοῦλα εἶχε δυὸ — τρεῖς μέρες νὰ ῥθῆ. στὸ σχολεῖο, καὶ μοῦ φαίνονταν παράξενα, νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο δίχως τὴ συντροφιά της.

Θὰ ἦταν φαίνεται ἄρρωστη.

τομος ΙΒ'. Αὐγουστος.

Τὸ σχολειό μας ἦταν στὸ Μεσολόγγι. Ἄχ! τί ὠραίες, τί ποιητικὸς τόπος! Θαρρεῖς πῶς τὸν βλέπω.

Νὰ ἡ μικροῦλα πόλι τοῦ Μεσολογγίου, ποῦ τὴν φυλάει σὲν δράκοντας ὁ Ζυγός, τὸ ὠραῖο ἐκεῖνο βουνό, τὸ ἀθάνατο κλεφτουργίας λημέρι, ποῦ κάθε του λαγκαδιὰ ἀντιλαλεῖ ἀκόμα τῆς κλάψης τοῦ χαλασμοῦ τοῦ Μεσολογγίου καὶ κάθε του κοτρῶνι εἶνε βαμμένο στὸ αἷμα γιὰ σημάδι τῆς ἀθάνατης ἐκείνης ἐποχῆς.

Νὰ ἡ μικροῦλα πόλι τοῦ Μεσολογγίου, ποῦ τὰ σπιτάκια τῆς καθρεφτίζονται στῆς λιμνοθάλασσάς της τ' ἀτάραχα καὶ καθαρὰ νερά, ποῦ μέσ' ἀπ' αὐτά, ποῦ μονάχα παιγνιδιάρικο ψάρι ἢ φαράτικο προἰάρι ταράζει, ξεπετιῶνται ματωμένα τὰ ἱστορικὰ νησάκια τῆς Κλείσοβας, τῆς Πλώστενας, τοῦ Βασιλαδιοῦ, ποῦ ἡ δόξα τους θὰ μένη ἀθάνατη στὰ φύλλα τῆς ἱστορίας.

Νὰ ἡ μικροῦλα πόλι τοῦ Μεσολογγίου, ποῦ τὴν κυττάζουν ἀπὸ μακριὰ μὲ ζήλεια ὁ Βοϊδιάς καὶ ὁ Πάππας τοῦ Μωριᾶ, ὁ Λῆνος τῆς Κεφαλλοῦνας, ὁ ἄι-Στέφανος τοῦ Θιακιοῦ καὶ ὁ Μπούμιστος τοῦ Ξερόμερου.

Νὰ ἡ μικροῦλα πόλι τοῦ Μεσολογγίου, νὰ καὶ τὸ σχολειό μας.

Τὸ καυμένο τὸ σχολειό!... Νάτε!...

Ἄνοιγω τὴν ξόπορτά του. Μπκίνω μέσα. Ἡ πόρτα κλεῖ ἀπ' τὸ βῆρος μιᾶς πέτρας κρεμασμένης μὲ σκαινὴ πίσω ἀπ' τὸ φύλλο. Πέρνω ἓνα πλακοστρωμένο δρομούλη, ποῦ μὲ βγάνει σ' ἓνα σπιτάκι σκεπασμένο ἀπὸ περικοκλάδες. Αὐτὸ ἔνε τὸ σχολειό μας.

Νὰ τὰ θρανία του, σκωληκοφαγωμένες σανίδες, ποῦ ἀκουμπᾶν σταῖς ἄκρες ἀπάνω σὲ μεγάλες πέτρες. Νὰ τὸ πιθάρι μὲ τὸ νερό, στέκεται ἐκεῖ στὴν ἄκρη μὲ τὴ σοβαρότη κολώνας δωρικῶ ρυθμοῦ, σκεπασμένο μὲ μιὰ ταύλα κι' ἀπάνω στὴν ταύλα ἓνα ντενεκεδένιο ἀγγεῖο, ἢ διψοθύστρια μπικιόνα.

Ὅλα τὰ βλέπω ὅλα εἶνε στὴ θέσι τους.

Ἄλλὰ περνοῦν ἡ μέρες κ' ἡ Κοῦλα δὲν ἔρχεται στὸ σχολειό.

Τί καλὴ ποῦν' ἡ καυμένη... αὐτὴ μὲ κρατεῖ ἀπ' τὸ χέρι ὅταν παγαίνομε στὸ σχολειό· αὐτὴ μὲ τινάζει ὅταν καμμιά φορά πέφτω στὸ δρόμο καὶ λερώνομαι· αὐτὴ μοῦ δένει τὰ σκαινιά τῶν παπουτσῶν μου ὅταν λυόνται· αὐτὴ μοῦ χαρακώνει τὴν πλάκα, αὐτὴ μοῦ δείχνει ταῖς γιῶτες—ἦτες.

Εἶνε νὰ μὴν τὴν ἀγαπᾶς πολὺ, πάρα πολὺ τέτοια ἀδερφοῦλα; Εἶνε νὰ μὴν καταλαβαίνης πῶς κάτι σεῦ λείπει, ὅταν δὲν τὴν νοιώθεις στὸ πλάι σου πηγαίνωντας στὸ σχολειό;

Ἄλλὰ γιατί δὲν ἔρχονταν στὸ σχολεῖο ;

Ἡ μητέρα ἔλεγε πῶς ἦταν ἄρρωστη κ' ἐγὼ ποῦ μὲ ρωτοῦσε καθ' αὐγὴ ἢ δασκάλα «τί κάνει ἡ Κοῦλα ;» τῆς ἀπαντοῦσα «εἶνε ἄρρωστη», δίχως νὰ ξέρω καλὰ—καλὰ τί θὰ 'πῆ αὐτὸ πῶλεγα.

Ἡ Κοῦλά μας ἦτανε ἄρρωστη.

Μιά νύχτα—Ἄχ ! τί νύχτα ἦταν ἐκείνη—ξύπνησα ἀπ' τὰ πατήματα, ἀπ' τῆς φωνῆς καὶ τὸ κακό, ποῦ γένοταν μὲς στὸ σπίτι μας. Ἐκατάλαβα ὅτι κάτι κακὸ ἔτρεχε. Πετάχτηκα ἔτσι καθὼς ἤμουνα στὸ κρεβάτι καὶ πατώντας στὰ νύχια—κι' ἐγὼ δὲν ξέρω γιατί πατοῦσα στὰ νύχια, ἀφοῦ γέγονταν τόση ἀνησυχία—ἐμπήκα μέσα στὴν κάμαρα τῆς μητέρας καὶ τί νὰ ἰδῶ!... Ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, οἱ δύο θειάδες μας, ὁ μπάρμπας κι' ἓνας ψηλὸς μὲ γένεια, ποῦ οἱ ἄλλοι τὸν λέγαν γιατρό, ὅλοι αὐτοὶ εἶχαν περιτριγυρισμένο τὸ κρεβάτι τῆς Κοῦλας. Ἡ δούλα μας καὶ τὸ μαχτιδί τοῦ μαγαζιοῦ μας μπαζόβγαιναν φέρνοντας γιατρικά.

Ἐμὲ δὲν μὲ κατάλαβαν. Ποῦ νὰ μὲ πάρουν χαμπέρι !

Καθὼς ἦταν ἀνοιχτὰ λίγο τὰ σκέλια τοῦ μπάρμπας, εἶδ' ἀπὸ 'κει τὴ μητέρα καθισμένη στὸ κρεβάτι νὰ κρατᾷ τὴν Κοῦλα στὴν ἀγκυλιά της, τὸν πατέρα μ' ἓνα κουτάλι τῆς σούπας γιομάτο γιατρικὸ νὰ κτυπάζη νὰ τὸ χῶση στὸ κλεισμένο σφιχτὸ στόμα τῆς Κοῦλας καὶ μιὰ θειά μου μ' ἓνα κερὶ νὰ φέγγη.

— Ἄφισέ το!... λέει ἡ μητέρα τοῦ πατέρα, τὸ παιδεύεις ἄδικα, ἐνῶ ἓνα δάκρυ ἔσταξε ἀπ' τὰ βουρκωμένα μάτια της.

Ὁ πατέρας, προσπαθώντας νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, ἄφισε τὸ κουτάλι ἀφοῦ τὸ στοματάκι τῆς Κοῦλας δὲν ἀνοίγε, ἡ θειάδες σφογγίζαν τὰ μάτια τους, ἡ μητέρα δάγκωνε τὰ χεῖλη γιὰ νὰ μὴ τὴν τσακίσῃ τὸ παράπονο, ὁ μπάρμπας συχνὰ ἔκανε «χούμ !» κι' ἐγὼ κύτταζα τὴν Κοῦλα, ποῦ στὸ παιδιάτικο της πρόσωπο, τὸ κερὶ ποῦ κρατοῦσε ἡ θειά, ἔχυνε μιὰ παράξενη χλωμάδα.

Ὁ γιατρός ἔπιασε τὸ σφυγμὸ της.

Πέρασαν κάμποσες στιγμὲς. Ὅλοι σιωποῦσαν περιμένοντες τί θὰ πῆ ὁ γιατρός καὶ μονάχα τὸ καντύλι, ποῦ ἔκαιγε ἐκεῖ ψηλὰ μπροστὰ στὰ κονίσματα, ἔταιρτσιρίζε ἔτοιμο νὰ σβέσῃ.

Ἐλεγες, βλέπωντας τὸν πόνο ζωγραφισμένο στὸ πρόσωπο τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας, πῶς αὐτοὶ μπορούσε περισσότερο νὰ πεθάνουν παρά ἡ Κοῦλα, ποῦ στὸ ἀγγελικὸ της πρόσωπο ὁ χάρος, βάζοντας τὴν κίτρινή του σφραγίδα, ἔχυσε μιὰ γλυκεῖα ἔκφρασις ἀγιωσύνης.

Ὁ γιατρός ἄφησε τὸ χέρι της, τῆς σκέπασε τὸ πρόσωπο μ' ἓνα σεν-

τόνοι καὶ μὲ φανερὴ σκληροκαρδιά εἶπε. — Τετέλεσται!

Τὸ τί ἔγινε τότε δὲν θέλω νὰ τὸ θυμηθῶ γιατίι σπαράζεται ἡ καρδιά μου. Αἰστανόμουνα νὰ μοῦ βαραίνη κάτι τὴν καρδιά, ὁ ἀέρας μοῦ φαίνονταν λίγος καὶ πῆγα κι' ἀκούμπησα τὸ φλογισμένο μου μέτωπο στὸ γυαλί μιᾶς τσαμόπορτας, πῶβλεπε στὴ θάλασσα. "Ἐρριξα ὄξω στὴ θάλασσα μιὰ ματιὰ χωρὶς νὰ βλέπω—καθὼς ἡ φωτογραφικὴ μηχανὴ—τὰ μάτια μου πῆραν τὴν πλάκα καὶ τώρα ἔχω μιὰ εἰκόνα: ἐκεῖ κάτω πίσω ἀπ' τὸ μεγάλο βουνὸ τῆς Κεφαλλονίας βασιλεύει κατακόκκινο καὶ μεγάλο, μὰ πολὺ μεγάλο τὸ φεγγάρι.

Ἐδῶ κόβεται γιὰ λίγο τὸ θυμητικὸ μου.

Φαίνεται θὰ μὲ πῆρε ὁ ὕπνος.

Ἀπ' τὸ πρῶν θυμάμαι πάλι. Ἡ μητέρα μ' ἔστειλε μὲ τὸν Κώστα τὸ μαχτίδι μας στὸ σκολειό. "Ἀχ! πόσες φορές μὲ φίλησε κλαίωντας πρὶν μὲ πάρη ὁ Κώστας.

— Γιατί κλαίεις μητέρα; τὴ ρωτάω μὲ δάκρυα.

— "Ἀχ! παιδί μου! τὴν Κοῦλα δὲν θὰ τὴν ξαναἰδοῦμε· μας ἔφυγε, ἀπαντάει ἡ μητέρα καὶ τὴν τσάκισε τὸ παράπονο.

— Ἐφυγε! ἐγὼ δὲ θέλω νὰ φύγη. Μίλα της, μητέρα, νὰ γυρίση πίσω.

Ἀλλὰ ὁ Κώστας μ' ἄρπαξ' ἀπ' τὸ χέρι καὶ σέρνωντας—γιατί ἤθελα νὰ μὲ ἀφίση νὰ πάω νὰ φωνάξω τῆς Κοῦλας—μὲ πῆγε στὸ σκολειό, μὲ τὴν παραγγελία στὴ δασκάλα νὰ μὲ κρατήση ὅλη τὴν ἡμέρα ἐκεῖ.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἔκλαιγα, γυρεύωντας τὴν Κοῦλα κ' ἡ δασκάλα δὲν μπορούσε ἡ καυμένη νὰ μὲ παρηγορήση.

— Μὴν κλαῖς, παιδί μου. Θ' ἔρθη ἡ Κοῦλα, μᾶλεγε.

— Θέλω τὴν Κοῦλα, θέλω τὴν Κοῦλα! ἔλεγα κλαίωντας ἀδιάκοπα.

— Τὸ παληοκόριτσο! δὲ θάρθῃ κ' ἦρθε, λέει στὸ τέλος μὴ ξέρωντας τί νὰ πῆ ἡ δασκάλα.

— Μὴ τὴν βάλῃς νηστεία.

— Δὲ θὰ τὴν βάλω, παιδί μου.

Καὶ ἓνα δάκρυο, ποῦ τόση ὥρα ἡ δασκάλα κρατοῦσε στὴν ἄκρη ἀπ' τὸ ματόφυλλο, ἐκύλησε χοντρὸ ἀπάνω στὸ μάγουλό της.

Ἐδῶ σταματάει τὸ θυμητικὸ μου.

Τῆς πρῶλλες εἶδα στὸ δρόμο τὴ δασκάλα. Ποῦ νὰ μὲ γνωρίση! Νᾶνε ἀπ' τότε εἴκοσι χρόνια περασμένα. Ἐγὼ ὅμως τὴ γνώρισα. Εἶνε ἡ ἴδια.

Ὅταν τὴν εἶδα, τὴν ἴδια ὅπως τὴν εἶξερα, τόσο πολὺ ἡ ἔψις της μὲ γύρισε στὴν ἐποχὴ ποῦ σὰς διηγίεμαι, ποῦ μεῦρθε νὰ τὴ σταματήσω στὸ δρόμο καὶ νὰ τῆς 'πῶ παρακαλεστά:

— Μὴ τὴν βάλῃς νηστεία. . . .

* *

Εἶπε, ἀναστέναξε, ἐσταύρωσε τὰ χέρια, ἔγυρε τὸ κεφάλι στὰ στήθια
κι' ἐκάρφωσε ἀκούνητα μάτια. . . . ποῦ ; αὐτὸς μονάχα εἶξερε.

Δὲν ἔβλεπε τίποτε κι' ἔβλεπε πολλά.

Ἄχ ! τί μᾶς χρειάζεται αὐτὸ τὸ θυμητικό ; Δὲ μποροῦσε τάχα νὰ
λείπη ; Γέλας ; σοῦ παρουσιάζει κάθε δυστυχισμένη σου ἐνθύμησι γιὰ
νὰ ποτίσῃ τὸ γέλοιο σου μὲ πίκρα, γιὰ νὰ σὲ φέρῃ σὲ θέσι νὰ αἰστώ-
νεσαι βάρος στὴ συνείδησι γιὰτὶ γέλασες.

Προσπαθεῖς ἀπατῶντας τὸν ἑαυτὸ σου νὰ παραδεχτῆς τὸν πόνος σου
ὑποφερτό ; καθὼς ὁ δαίμονας βάζει στὸ νοῦ τοῦ καλόγερου τᾶπρεπα γιὰ
νὰ τὸν σκανταλίση, σοῦ παρουσιάζει κάθε εὐτυχισμένη σου ἐνθύμησι,
γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ νὰ κατκλάβῃς ὅτι ὁ πόνος σου εἶνε ἀνυπόφορος.

Διώχνεις τὴ σκέψι, προσπαθεῖς νὰ σκαπύσῃς κάθε πάλῃ ἐνθύμησι
μὲ τὴ λησμονιά. . . . Τοῦ κακού ! αὐτὴ ξεφουτρώνει σὲν δαίμονας ὀλο-
ζώντανῃ μπροστά σου.

Ἀνδρέας Μαρούλης

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΛΑΤΙΑΝΟΣ

Δὲν εἶχε συμπληρωθῆ ἔτος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάν-
νου Ρωμανοῦ, καὶ ἄλλον υἱὸν τῆς πολυτίμου ἐμελλε νὰ θρηνήσῃ ἡ Κέρ-
κυρα προῶρως θανόντα, τὸν Ἀντώνιον Παλατιανόν, φίλον καὶ συνομή-
λικον ἐκείνου, πολίτην οὐτινος ὁ ἀθόρυβος ἀλλ' ἐνεργὸς βίος δὲν πρέπει
νὰ μείνῃ ἀμνημόνευτος.

Ἐξ ἐγκρίτου Κερκυραϊκοῦ οἴκου ὁ Ἀντώνιος Παλατιανὸς ἐγεννήθη
τῇ 21 Φεβρουαρίου 1833¹ τρίτος τῶν ἐπιζώντων δύο ἀδελφῶν Γεωργίου
καὶ Νικολάου, ἐν τρυφερᾷ δὲ ἡλικίᾳ, ἀπολέσας τὸν ἀγαθὸν πατέρα
του Κωνσταντῖνον, ἀνετράφη ὑπὸ τὴν ἐπιμελῆ ἐπιστασίαν τῆς ἐναρέτου
νεαρᾶς μητρὸς Αἰκατερίνης τὸ γένος Πετρετῆ, καὶ ἀφοῦ διήνυσε τὰ
προκαταρκτικὰ μαθήματα ἐν τῇ πατρίδι, μετέβη ἔτι νεώτατος εἰς Ἰ-
ταλίαν τῷ 1852, καὶ ἐκεῖ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Πίζης, ἐπιδοθεὶς
μετὰ ζήλου εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς, ἀπέκτησε τὸ διδασκαρικὸν
δίπλωμα ἰατροχειρουργοῦ τῇ 12/30 Ἰουνίου 1857.

Μετὰ τὰς πανεπιστημιακὰς σπουδὰς ἔμενεν εἰσέτι ἐν Τοσκάνῃ, ἀσχό-

¹ Τὸ βαπτιστικὸν ὑπὸ χρονολογίαν 30 Ἀπριλίου φέρει ὅτι ἦτο τὸ βρέφος ἡμε-
ρῶν 69.